

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 4, 2017, pp. 547 - 558

OJED

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

แนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่
พลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
GUIDELINES ON THE OPERATION OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT
OF ADDITIONAL CIVICS COURSE IN LOWER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF BASIC EDUCATION COMMISSION

นางสาวพิมพ์ตะวัน จันทัน *

Pimtawan Jantan

ผศ.ดร.วัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา **

Asst. Prof. Walai Isarankura Na Ayudhaya, D.Ed.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในด้านการเตรียมความพร้อมของครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจากการเรียนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,731 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1)ครูเตรียมความพร้อมด้วยการศึกษาจากคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหน้าที่พลเมือง ครูเลือกใช้สื่อที่มีอยู่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง เน้นการทำงานกลุ่ม การสร้างความตระหนักและมีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อประเภทใบความรู้ วัตถุประสงค์ หนังสือเรียน/หนังสือนอกเวลา ครูเป็นผู้ประเมินหลักและให้นักเรียนประเมินตนเองด้วย เน้นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน ครูประสบปัญหาเรื่องการบริหารจัดการเวลาเรียนและการขาดความรู้เรื่องเนื้อหา สื่อมีเนื้อหาไม่ชัดเจนและการประเมินที่เน้นพฤติกรรม 2)ครูและผู้เรียนรับรู้ว่าคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 23 คุณลักษณะตามจุดเน้น 5 ประการในระดับมาก 3)การแก้ไขปัญหาควรเน้นบูรณาการกับรายวิชาอื่นหรือบูรณาการกับรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบจัดอบรมครู จัดกิจกรรมที่เน้นการบำเพ็ญประโยชน์และเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ สื่อในท้องถิ่นและประเมินตามสภาพจริง

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: pimtawan.viewy@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail Address: p_walai@hotmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The objectives of the research were to study the state and problems of the operation of instructional management of additional civics courses in the lower secondary schools in the aspects of the preparation of teachers, instructional activity organization, instructional material /learning sources and evaluation; to study the desirable characteristics of students developed from the civics courses ; and to purpose guidelines for problem solutions of instructional activity organization. The sample were consisted of teacher-head of social studies subject area, teachers responsible for the civics courses and lower secondary school students totally 1,731 which were selected by multistage random sampling. The questionnaire forms were the research instruments. The research results were as follow: 1) Teachers prepared their teaching by studying the civics course teaching manuals and books related to civics content ;sorting material already had in school stocks. The civics courses were constructed as the additional courses and instructional activities focused on group-working and awareness development , fieldtrips were organized as part of extra curriculum activities. Work sheets ,videos ,textbooks/extra readings were mostly used by teachers. Teachers were main evaluators and students were self-evaluators with an emphasis on students' behavior by working behavior observation forms. The teachers had the problems on time management, insufficient knowledge on civics content, unclear information illustrating in materials and behavior evaluations.2)Teachers and students perceived that the students had the 23 characteristics based on 5 focus points at the high levels.3)The problem solutions for teaching civics courses were integrating of civics courses with others courses or with fundamental social studies courses; setting the division responsible for teacher training workshops, organizing community service activities; emphasizing on behavior modification; using learning resources online and local learning materials and authentic assessment.

คำสำคัญ: รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง/ การจัดการเรียนการสอน

KEYWORDS: CIVICS COURSE/ INSTRUCTIONAL MANAGEMAEINT

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองการปกครอง อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมในปัจจุบันมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญทางวัตถุสูง ทำให้เกิดการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง การเอาตัวเอาเปรียบกัน ขาดความมีจิตสาธารณะต่อส่วนรวม จนถึงการขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองที่จะนำไปสู่การขาดศีลธรรมและจริยธรรม เห็นได้จากหลายกรณีที่เกิดขึ้นในสังคมไทยผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่สะท้อนปัญหาทางสังคมมากมายที่รัฐและทุกภาคส่วนควรรับแก้ไข ซึ่งกุญแจสำคัญของการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ คือการพัฒนาสมาชิกในสังคมให้เกิดความตระหนักในการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ซึ่งการเป็นพลเมืองที่ดีนั้น ควรเริ่มจากการปลูกฝังเยาวชนด้านการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองดีของสังคม ในเรื่องของการศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนอย่างเท่าเทียม สร้าง

ความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2435) ผ่านหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพลเมืองโดยตรง ทั้งนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ในการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ คือ สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม สาระประวัติศาสตร์ สาระเศรษฐศาสตร์ สาระภูมิศาสตร์และสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต เป็นหนึ่งในสาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดี โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้มีสิทธิ เสรีภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ประเทศชาติและโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

จากข้อความที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตมีเนื้อหาเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาพลเมืองไทย และจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการบริหารจัดการเพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบและแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การสร้างระเบียบวินัย การมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อสังคมการยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นำไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพสังคมไทยในอนาคต เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีนโยบายส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในชาติได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ ความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา เทิดทูนพระมหากษัตริย์และเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความปรองดองสมานฉันท์เพื่อสันติสุขในสังคมไทยและกำหนดค่านิยม 12 ประการ เพื่อสร้างคนไทยที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่าง มีความละเอียดรอบคอบตามหลักของศาสนา
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย โดยกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ทั้งนี้ได้มีการออกแนวปฏิบัติในการจัดการเรียน การสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ในส่วนของการจัดทำรายวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาเพิ่มเติมนั้น จะต้องมีการจัดในทุกระดับและทุกช่วงชั้นจะต้องมีการดำเนินการทั้งระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) นอกจากนี้ให้สถานศึกษาจัดรายวิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จำนวน 40 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งนโยบายนี้ประกาศให้ใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศ โดยกำหนดให้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 พ.ศ.2557 เป็นต้นไป ทั้งนี้แต่ละโรงเรียนทั่วประเทศได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามที่ กระทรวงศึกษาธิการตามประกาศ ในขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 และภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 และจะต้องดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนและสื่อการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่ พลเมือง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2557 เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาที่ให้ผู้เรียนเน้นการปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเอง จากการปฏิบัติมิใช่เพียงการศึกษาแต่เพียงทฤษฎีและมีการประเมินโดยการประเมินพฤติกรรม

การจัดการศึกษารายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองนั้นมีหลักสำคัญที่ต้องคำนึงถึงจุดเน้นที่ต้องให้ ความสำคัญในการพัฒนา 5 ประการ ประกอบด้วย 1. ความเป็นไทย 2. รักชาติ ยึดมั่นศาสนาและเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ 3. ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 4. ความปรองดองสมานฉันท์ 5. ความมีวินัยในตนเอง มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เยาวชนมีลักษณะที่ดี ของคน ไทย เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย เห็นคุณค่าและ แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ดำเนินชีวิตตามวิถี ประชาธิปไตย มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายและจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งสอดคล้องกับ ค่านิยมหลัก 12 ประการดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นเมื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นค่านิยมของความเป็น พลเมืองดี โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงทำให้การวัดและประเมินผลรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เน้นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมา สะท้อนให้เห็นความสามารถที่หลากหลายและสอดคล้อง กับความสามารถที่แท้จริงจากการปฏิบัติ ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คุณภาพ

ของการปฏิบัติสะท้อนจากการประเมินผลโดยพิจารณาจากคุณภาพของชิ้นงานหรือการปฏิบัติที่เป็นผลผลิต/ ร่องรอยของหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามผลการเรียนรู้และจุดเน้นในวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การปฏิบัติตนโดยใช้วิธีการและ เครื่องมือที่หลากหลายจากการประเมินที่ชัดเจนและมีการสะท้อนผลของการปฏิบัติโดยการใช้ตัวเลขเพื่อ แสดงผลการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่ารายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาที่เน้นการ ปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมิใช่เพียงแต่เรียนเพียงทฤษฎีหรือเนื้อหาเท่านั้น รายวิชา เพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองจึงเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญในการขัดเกลาและพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้ ตระหนักถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีประกอบกับการที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองจากกระทรวงศึกษาธิการได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ จากประกาศของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษาทั่ว ประเทศจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองโดยให้ดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 พ.ศ.2557 เป็นต้นไป ซึ่งในขณะนี้ได้มีการดำเนินการไป แล้วในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 และ จะต้องดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งการจัดการเรียน การ สอนวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองนี้เป็นวิชาที่จัดทำขึ้นมาใหม่และมี การปรับ ใช้ในระยะนี้แล้วแต่ยังไม่มีมีการเก็บข้อมูลและติดตามผลในเรื่องของการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองอย่างชัดเจนและ ประการสำคัญยังไม่มีงานวิจัยที่ติดตามผลการดำเนินงานในส่วนของการจัด เรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่าง ชัดเจนอีกด้วย”

(จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ และชยพร กระต่ายทอง, 2558)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีงานวิจัยที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านสภาพและ ปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ในด้านการเตรียมความพร้อม ของ ครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ได้รับจากการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง เพื่อเสนอแนะแนว ทางแก้ไขปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่ง การศึกษาดังกล่าวนี้เป็นการสะท้อนผลของการนโยบายการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่ พลเมืองไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะการจัดการเรียนการสอนวิชานี้เป็นวิชาสำคัญที่มีส่วน เสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของไทยเพื่อเตรียมเยาวชนสู่การเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยและตรงตาม

เป้าประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ได้ให้ความสำคัญกับวิชานี้เป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในด้านการเตรียมความพร้อมของครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจากการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

1.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) เน้นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 255 คน ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 741 คนและผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 735 คน รวมทั้งสิ้น 1,731 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด มีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองสำหรับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในด้านการเตรียมความพร้อมของครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลซึ่งข้อคำถามเหล่านี้มีลักษณะตรวจสอบรายการ(Checklists) แบบปลายเปิด(Open-ended)

ชุดที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะของนักเรียนตามการรับรู้ของครูในรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยข้อคำถามของแบบสอบถามในชุดที่ 2 นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ชุดที่ 3 แบบประเมินคุณลักษณะตามการรับรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองโดยข้อคำถามของแบบสอบถามในชุดที่ 3 นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale)

3.การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งไปยัง

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 360 โรงเรียน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

4.การวิเคราะห์รวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาร้อยละ 70.83 และนำข้อมูลที่มีความถูกต้องสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับ Windows ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลด้านสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านการเตรียมความพร้อมของครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยใช้ค่าร้อยละ(Percentage)และการวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis) นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามการรับรู้ของครูและนักเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

แนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีรายละเอียด ดังนี้

การเตรียมความพร้อมของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ศึกษาจากคู่มือและแนวทางทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องเนื้อหาหน้าที่พลเมือง ครูเลือกใช้สื่อที่มีอยู่และมีการจัดทำสื่อขึ้น ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการเวลาเรียนและครูยังขาดความรู้ในเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองและการอบรมครูเรื่องหน้าที่พลเมืองยังไม่เพียงพอ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองตามแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ นำไปบูรณาการกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบูรณาการกับรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ครูมีการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น การทำงานกลุ่ม กิจกรรมสร้างความตระหนัก กิจกรรมสร้างค่านิยม กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษา ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนและการจัดการเวลาเรียน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อประเภทใบความรู้ วิดีทัศน์ หนังสือเรียน / หนังสือนอกเวลา รูปภาพ สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อที่โรงเรียนจัดทำ/จัดซื้อและบางส่วนที่ครูจัดหาเอง เช่น สื่อมัลติมีเดีย ครูส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้แต่มีครูบางส่วนมีปัญหาในเรื่องสื่อมี

รูปแบบและเนื้อหาไม่ชัดเจน ไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและไม่มีคุณภาพ

การวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลครูเป็นผู้ประเมินหลักและนักเรียนประเมินตนเอง ครูส่วนใหญ่ประเมินจากพฤติกรรมของนักเรียน แบบฝึกหัด/ใบงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครูส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน แบบประเมินผลงาน ครูส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาด้านการวัดและประเมินผลแต่มีครูบางส่วนที่มีปัญหาในเรื่องการวัดและประเมินผลที่เน้นพฤติกรรมซึ่งทำได้ยาก และมีการกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลไม่ชัดเจน

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามการรับรู้ของครู และนักเรียนตามจุดเน้นทั้ง 5 ประการ พบว่า ครูและผู้เรียนรับรู้ว่าคุณลักษณะมีคุณลักษณะต่างๆ ทั้ง 23 คุณลักษณะตามจุดเน้นทั้ง 5 ประการในระดับมาก ยกเว้นในประเด็นเรื่องของการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่ผู้เรียนเห็นว่าตนเองคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการอบรมครู มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

เตรียมความพร้อมของครู ควรเน้นเรื่องของการบูรณาการกับรายวิชาอื่น และการบูรณาการเข้ากับวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ควรจัดหลักสูตรเสริมที่เน้นการประเมินสภาพจริง ควรมีการอบรมและให้ความรู้เรื่องหน้าที่พลเมืองแก่ครูให้มากขึ้นและมีการไปศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ควรจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนมากที่สุด เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียน เน้นการสอนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากกว่าการสอนเพียงเนื้อหาความรู้เท่านั้นและควรจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติมากขึ้น

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ พบว่า ครูควรใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อในท้องถิ่น ครูควรจัดหาสื่อด้วยตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและโรงเรียนรวมทั้งครูและผู้เรียนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

การวัดและประเมินผลครู ครูควรประเมินตามสภาพจริง มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนไม่ให้ซ้ำซ้อนกับวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ครูทุกกลุ่มสาระควรช่วยกันประเมินและใช้แบบประเมินพฤติกรรมที่วัดได้จริง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.สภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

ด้านการเตรียมความพร้อมของครู ภาพรวมจะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่ค้นคว้าจากคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและครูมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนรรฆ สมพงษ์ (2558) ที่กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของครูในการสอนวิชาอาชีวศึกษาว่า ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะว่ารายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาใหม่ที่กระทรวงศึกษาธิการเพิ่งประกาศให้มีการจัดการเรียนการสอนในเทอม 2 ปีการศึกษา 2557 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ดังนั้นทำให้ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องครูยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกับวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองไม่เพียงพอ ทำให้ครูอาจเกิดความสับสนและขาดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของรายวิชาดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนจากหนังสือคู่มือคู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ของกระทรวงศึกษาธิการเพราะจะเป็นแนวทางที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองแต่ด้วยรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาที่เพิ่งประกาศให้มีการจัดการเรียนการสอนดังที่ได้กล่าวในข้างต้นและเป็นการอบรมสำหรับอาจารย์ฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์และครูปฏิบัติการสอนบางส่วนที่เป็นแกนหลักที่จะนำมาเผยแพร่ให้ครูผู้สอนท่านอื่น ๆ ต่อไป จึงทำให้การอบรมนี้ยังไม่ทั่วถึงแก่ครูผู้สอนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงทำให้ครูเสนอว่าควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหน้าที่พลเมืองจัดการอบรมครูเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบการจัดรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองโดยจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือคู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) และบางโรงเรียนมีการนำเนื้อหาวิชาไปสอดแทรกหรือบูรณาการกับรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานเพราะครูเกิดปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการเวลาเรียน จึงแก้ไขปัญหาโดยการนำเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองมาบูรณาการกับรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานแต่แยกประเมินเป็นหนึ่งรายวิชาและเพิ่มการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ที่เน้นเรื่องการปฏิบัติจริง

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่มีการใช้สื่อประเภทใบความรู้ วิดีทัศน์ นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อจำพวกหนังสือเรียน/ หนังสือนอกเวลาและมีการใช้สื่อประเภทบทบรรณาธิการ ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่เข้าใจง่าย ทันสมัยและน่าสนใจ จำเป็นและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ดวงกมล สินเพ็ง, 2551) ที่กล่าวว่าสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ควรน่าสนใจชวนคิดชวนติดตาม เข้าใจง่ายและกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ และแนวคิดของ (ภณิดา มาประเสริฐ, 2554)ในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโดยการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการ

เรียนการสอนเพื่อเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการคิดวิเคราะห์และแนวคิดของ ครูประสบปัญหาในเรื่องสื่อมีเนื้อหาไม่ชัดเจน สื่อไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน สื่อไม่มีคุณภาพ แนวทางแก้ไขปัญหาครูควรดำเนินการจัดหาสื่อด้วยตนเอง สื่อควรเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและโรงเรียน อาทิ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ สื่อในท้องถิ่น สื่อที่ผู้เรียนร่วมกันประดิษฐ์จากความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ถวัลย์ มาศจรัส ,2553) ที่กล่าวถึงการที่ครูควรใช้สื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผลครู ครูเป็นผู้ประเมินหลักและนักเรียนประเมินตนเอง ครูส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานและแบบประเมินจากพฤติกรรมในห้องเรียนโดยการประเมินผลงานจากแบบฝึกหัด/ใบงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2557) ส่วนที่ว่า การวัดผลประเมินผลที่ดีสามารถใช้ได้หลากหลายรูปแบบในการประเมิน โดยครูส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาด้านการวัดและประเมินผล แต่มีบางส่วนที่ประสบปัญหาโดยครูประสบปัญหาในเรื่องการวัดและประเมินผลที่เน้นพฤติกรรมทำได้ยากซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2557) ที่ระบุว่ารายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองเน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหา ดังนั้นการประเมินส่วนใหญ่จะเน้นการประเมินผ่านการปฏิบัติจริง เช่น จากกิจกรรมต่างๆ จากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นต้นซึ่งจะทำได้ยากกว่าการประเมินเนื้อหา เพราะครูต้องใช้การสังเกตและการประเมินที่ละเอียดมากขึ้นซึ่งอาจทำได้ยากด้วยปัจจัยหลากหลายอย่าง เช่น เวลาเรียนที่จำกัด จำนวนของผู้เรียนมีมาก การประเมินไม่ได้วัดความรู้แต่ประเมินผลจากพฤติกรรมทั้งสิ้น ดังนั้นการวัดผลต้องวัดได้เป็นระดับคะแนน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องหลักสูตรกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลไม่ชัดเจน แนวทางแก้ไขปัญหาครูควรเน้นเรื่องของการวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลและควรศึกษาเรื่องการวัดและประเมินผลตามคู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน 23 คุณลักษณะตามจุดเน้นทั้ง 5 ประการ ประกอบด้วย

จุดเน้นที่ 1 ความเป็นไทย

จุดเน้นที่ 2 รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ 3 ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ 4 ความปรองดองสมานฉันท์

จุดเน้นที่ 5 ความมีวินัยในตนเอง

จากจุดเน้นหลักทั้ง 5 ประการที่กล่าวไป นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ พบว่า ทั้งครูและผู้เรียนรับรู้ว่าคุณลักษณะต่างๆทั้ง 23 คุณลักษณะตามจุดเน้นทั้ง 5 ประการในระดับมากจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่มีการรับรู้ของทั้งครูและผู้เรียนมีความสอดคล้องกันและอาจแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง ยกเว้นในประเด็นของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เรื่องของความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่ผู้เรียนเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมากที่สุด

และผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ยังมีบางประเด็นที่ครูและผู้เรียนให้คะแนนคุณลักษณะของผู้เรียนโดยมีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน แต่ยังอยู่ในระดับเดียวกันคือในระดับมาก ได้แก่ เรื่องของความขยันหมั่นเพียร การใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ การเสียสละต่อสังคมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมไทย ซึ่งประเด็นที่กล่าวข้างต้นควรพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ให้มีการเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะในเชิงประจักษ์โดยให้ผู้เรียนมีการแสดงออกถึงคุณลักษณะดังกล่าวมากขึ้น นอกจากนี้อาจมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเพื่อนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

กระทรวง

1.ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงด้านการอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองทั่วประเทศ

2. ควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลรายวิชาอยู่เป็นระยะ เพื่อสอบถามถึงสภาพปัญหาในการดำเนินงานรวมทั้งจะได้หาแนวทางแก้ไขได้ตรงประเด็นปัญหา

โรงเรียนและครู

โรงเรียนควรมีการจัดอบรมครูเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ในเรื่อง

1.การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน กำหนดตัวชี้วัด/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของรายวิชาให้ชัดเจน

2.การจัดกิจกรรมเน้นการปฏิบัติจริงและการประเมินผลพฤติกรรมตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรายวิชา

3.การจัดทำและใช้สื่อที่หลากหลาย/ทันสมัยและมีเนื้อหาที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองดี

4.การวัดและประเมินผลที่เน้นการประเมินการปฏิบัติตามสภาพจริง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2535).*หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). ศธ.รับลูกคสช.บรรจุ 12 คำนิยมคนไทยลงแผนปฏิบัติการศึกษา.

สืบค้นจาก [http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=37703](http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=37703&Key=hotnews)
&Key=hotnews.

จันทร์หา ดันติพงศานุรักษ์ และชยพร กระจ่ายทอง. (2558).คณะกรรมการจัดทำหนังสือแนวทางการจัดการ
เรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2558.

อนรรฆ สมพงษ์. (2556).การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา นำร่องในโครงการ
พัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.